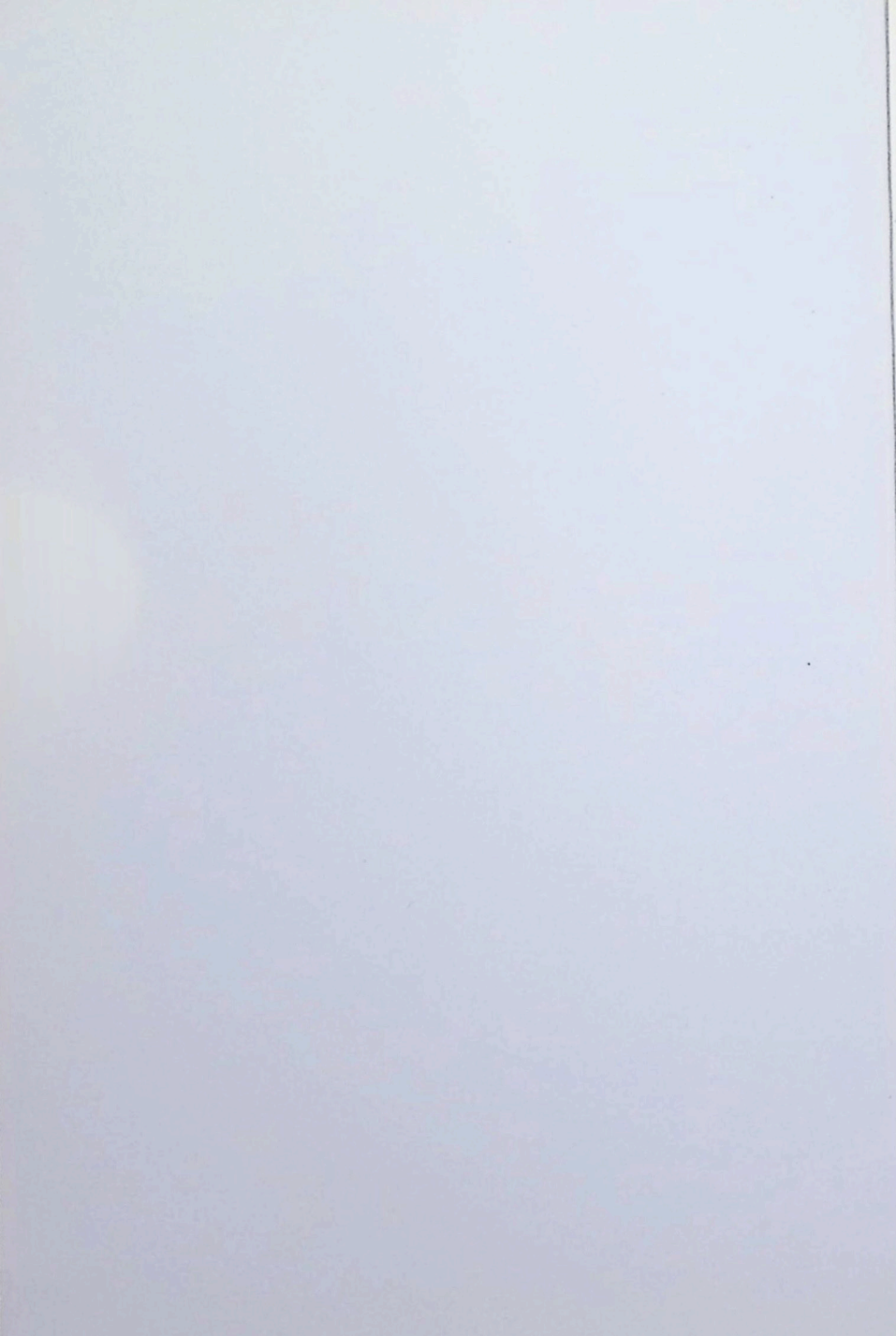

QEMERA BARIYE ÇI TAWO

SANCI
YAYINLARI

QEMERA BARIYE

ÇI TAWO

SANCI
YAYINLARI

ISBN: 978-625-98916-1-3

Çı Tavo / Qemera Bariye (Şengül Tamaç)©Sancı Yayınları, 2023

1.Baskı / Çhapê 1.line: İstanbul-Payız 2023

Yayın Yönetmeni:

Çhapker

Redakte & Mizampaj:

Hawar Tornêcengi

Qapaği:

Türkan Taybara

Kapak Tasarımı / Arestena Qapaği:

Sancı Yayınları

Basımevi / Çhapxane:

Berdan Matbaacılık

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi C Blok

No: 215-216 Topkapı / İstanbul

Sertifika No: 45750

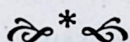
SANCI YAYINLARI

Mahmutşevketpaşa Mahallesi, Piyalepaşa Caddesi

No:154 D.3, Şişli/İstanbul

sanciyayinlari@gmail.com

Sertifika No: 48702

*Dar u ber sakil u qiso;
esmer payiz,
zerrê mîde xemel u heweso
Royê rowala mî
lilika çimê mîde roşto...*

*Nelson`ê mî rîçikê aji
royê mîde jênkerdê,
gul u sosin serfiraji..*

(24.11.2022)

EVE ZERREWES BIRISNE

*Eve zerrewes birisne;
ro-rasne, ra-rasne,
ero ho doşne
Saredez, rasewesne*

(09.9.2022)

ÇERME VURİYO

*Soğur u suwali
Kotê ve têqewete
Rozê şemi cira vetê,
Cêser kewta lesa çewte!*

*Têrmes çerme vuriyo
Ro gılê daru ra fetelino,
Aqıl perpeşiyoy
pêskarê cı nêbiyo;*

*da-desê roji xezêlino,
çê ho bêlûyo
cira nêvêrino
sero morkerdiyo...*

(15.05.2021)

XIZIR

*Tı Xızıro Khala
ostorê qırri serra
hawur u hêsara
rêça to zelala*

*Tı Xızirê Thuzîki
gamê to tım têzîki
biresne têverîki
ra-oroşiyê zerretenîki*

*Tı Xızirê serê khêleke
ra-çarne na pukêleke
bîbirne xeleke
bîrusne sîrsalêke*

*Tı Xızirê Xozatî,
wayîre sır u kîrametî
haq u neqî cêra vetî
wesayne adîr u sowotî.*

(29.01.2022)

DIRVÊTÎ

*Dirvêta zerri,
dest pâ mene
zonn dano'ra royi
Roz ve roz benê xori!
Perşi biye jê phêli
çimi benê ve lêli
Çond serri cînitê'ro
sanika bîza kole*

*Tayê welağû ra
sotrağ vêron ra!
Çêveru sero zerzê kenu
pêskarê jûmini nêvê
ğem u qisaweti;
sarê huski nêcerevnayi,
na cêng u corrê bêbinati*

Tholiya zardaniye
qıdix de giriye,
pize de perç u phangel biye
fêk u fırnu ra vejiye
Gurete lerz u tewraniye!

Royi de zerzelê khaliye
Hencê peyeni ki xavriyê
deşti cıra şütiyê
Endi nêmxenekiye,
ro-nêqilotinê...

(14.05.2021)

RO MEYMANO

*Qeda u belayi
kami silaynayi,
gureta çêwayiya çêyi
tede kotê ve kayi*

*Qulo tews de, seder nêbeno
ge perjêno, ge torjêno
ro cêndeg de meymanol
Ge-ge qefêlino,
 sepêlino, heredino
eke mirojiya,
 zerri têvdano!*

*Sa, sa meke,
gos'ro serne ala savano;
perreno ra
 têy biheweşiye
 ra-seweşiye
derya u dengîz sera baweşiye
na cêndere ra bixeleşiye..*

(29.05.2021)

AŞÊ RA HELIYA

Hona hêşt serria
warê Kiriki de heliya
Thêyr u thur rê leliya
Aşêwu ra fetelina
Vasê halêni ra darde biya

Xerxelina aşê'ro vaydina
Boji cêlge u şikino
Sare, pê da-desê vizoy kuras pişino!

Roza Des u di Îmam'una
Tija amnoniya,
xêlê duriya ondêra Mamekiye
morîmiya,
bêkeşiya
cigêre nê-m-royiya
bojunê bakhili sero
Avê, bavokê roza Kervelayia
kîrameta ilm u îrfani
tîm cerev u çêvere arajîya;
destê doxtor Enver de omêdia!

Çewres roze
xirike verde viya;
Xızîr'o Khal hewar de reseno
kuna'ra ve lîngi fetelina

*Biya pile, vilika tejiya
Suka Estemol de
wendo cerriya
Germisi de firigê genîmiya
Pulur de jê vora sippiya
bezna rindeke bereqina,
tı vana Asma newiya!*

*Cênîkê dîcanî
tiya jê tani
ro dana canî,
phîtîki evê destunê ho piştê,
kurnîku de restê
xanu de ro u roştî*

*Tezelo xiravîn
hencê giraneyî;
berxtê rindêka mî
çîra olojiya ve tê
Gule rê, bîlbîl azlan vî*

*Çîqaşî ke,
kulve u sarê deji;
biya wayirê dî vilîkunê reji
rîçîk resto ve aji
dirvêti rê melem u ilajî
wustîna zerri perr u payî*

*Roza tenge ke esta;
hirayiye dıma resta!
Duzgînê Kemerî
rêça ho rasta,
qomê hode hasta
raa raste
nêçarunê horê virasta...*

(26.06.2021)

MACİR

Kotê'ra ve rayê eve lingi
dorme ho pîx u linci
çine sero gîris u kinci,
feku de biyê jê vilênci
virare de qavnenê
phîtîkê zaranci!

Alange de mendê
têsanîyê, simenê sinci
vêsan u taxşîriya
motazê lopê
bînpîrtîk u pîrînci
Uzağkorri çarnay ve çêrxî,
dayî'ra ve destê mixeneti

Xanê xamî
bêtanî,
serdeçînê canî,
pîzê vêsanî
eve na tore;
sîma çutîr xelesnayî
isonê macîrî...

(08.07.2021)

KOYÊ ŞİNEWAR

Koyê şînewari
asmene khêwi de cirani,
qomi ra haydari
tayinê re bi ware u sitari
Sewa tariye de,
xort u viliku rê
bi mîz u dumanî!

Çuqul do'ro herre vaydana
Kami ra decêri, çêver cadi;
qulva ro keno ve war!

Khal u kokim
raw u welağû tasenê,
kemer u khuç pîrosnenê
Sultan Bavayî de
çîla vêsnenê

Çêrijîyaye,
Xafîla ke ama ma serde;
cigêri, pêsa tora vetê berdê
ma neçarû
Kotî de mîzğele verda !
Tiya comerd,
mîrodkerdoğ
keşî axx u zari de meverde...

10.12.2021

TIVAR

*Tivar,
biyo manika binê pasna
Aqıl mezg de sewesna;
qesê iqrar ra cêvisna
Pêleke de,
morr u milawun resna!*

*Hêga de korek rısna,
genım kırısnâ
Xelef u xinchik cıran tersna
xısm u xızan têra besna
torjên, perjên de heresna*

*Haqaniye,
Jê pusrige pırosna
adır de vêsna*

*Qılawuz,
jıar u diar ra heredna
qavo pak virosna;
tern u husk têare de vêsna
berêşiye çêsikê bezırgani dowosna...*

(16.12.2021)

GULA M'

*Sinchik, ezo bextê tode;
gul u vilika mı
medazne,
mehezne*

*Şiya hewle eve tivara
roşti tım par ra sitara
Bextê ho merizne!*

*Lêliyo bîlbîl gulê re
nêtexelino coru cıra
cîrê perr u payiyo
neqiye rê taw niyo*

*Gula m',
Vayê payij erçhêl u firaqeto!
şenê mı torê eskêt u qaputo
Qisawete ro mira gureto
Tezelo xiravın,
çıra çêver'ro ma gureto;
bara marê eve 'qeyreto'*

(20.12.2021)

BELEZER

*Teww belezer, belezer
Hardê dewreş xêr u ber
Teww, teww xêr u ber
Reng u renga bena nezer
Vora şisike tora cêr
Teww, teww tora cêr
Xilorîya biya harr
Teww, teww biya harr*

*Teww belezer, belezer
Sare ho weda tiya çêr
Reww, reww tiya çêr
bezna beleke sari ser
Mijdana usari tiya ver
Reww, reww tiya ver
amro kilmek dina ser
Reww, reww dina ser*

*Heww belezer, belezer
serd u puk esto to ver
Heww, heww esto to ver
Biskê gılorr çı kıvarr
Tim remnenê hewnê sar
Heww, heww hewnê sar
Tora duri, hora bêzar
Heww, heww hora bêzar.*

(18.09.2021)

CiANDA

*Ciandana, nana ve pêser
Gamê avê, dî gami peyser
Çivikhê nuni biyo thomser
kuna'ra hover,
Dest u payi nêvê pêser*

*Hurdi-hurdi mordi,
cirê verdi
horê borê eve mirdi
Kerdi pili, derdi werdi
Cira dûri zerreserdi
Ninê ontene na derdi*

*Ro cani ra biyo bêzar
Nuno potêwo kivar
Berz mepperre ginena war
Wela gewre, xanewo delâl
Mal u milko, pêro melâl*

(06.01.2022)

MOVET

Uwe ke, çime de
Lêl u sorkhine viye
lulê hêni de zelâl nêbena;
çimi vinenê,
goşi hesnenê
feki besnenê,
lingi dowsenenê u terknênê

Qese ke nêvajiya zerre ra,
teniye kenê ve têri ra

Movet,
jê thoraqê thuzkîni gula ison pızırneno
warkerê zeri dazneno,
tû kerê tever herevneno

Ti vana,
rêwuke tiji verde menda,
do tede khêrkeşiyê we;
hên ke dota piskino riyê isoni ra!..

(18.01.2022)

MALIM

*Alim u malim
zerrê de çîla u tani
vilikê xozani
kilitê boni
pêtaga hemgêni
horê borê televê vêsani*

*Bavokê malîmu kenê
lazêk u çeneku
Vadno, bonê ilm u irfani
Têde biresê ewlade xêri,
eve fam u izani*

*Naki estê ve qulazîk u çolîkunê mektevi
Vato, nêbê cigêri boka vergê hari
motazê nunê sari...*

(12.01.2022)

GOS NANU'RO SER

*Gos nanu'ro ser
veng pisti keno;
çêver qawus ke
Dêsi ro orozne!*

*Sijina vayi,
tania gêrmi,
tari de roşti*

sat u deqa...

(08.07.2021)

ZONÊ MA

*Zonê ma
Sîtê dakhîla ma
Pê goji bena
Gos' de nurnena
Ro dana cana
Ro dana cana*

*Mirazê dêk u khalîkunê ma
şirezê fekê ma
Nun u sola ma
Hard u welatê ma
Kam u kamiya ma
Kam u kamiya ma*

*Hêkat u sanîka ma
Lorîk u lawuka ma
marê aqît u hemgên
Pelge ra gêzhemgên
Dermanê derdê ma
Dermanê derdê ma*

(5.01.2022)

PIRENO NEWE

*Dar u ber beno khêwe
keno pay pirenô newe
thêyr u thuyr waneno tede
ğulğulina wuwe deru de
jên keno hewes zerru de*

*Mıloçhike hewnê ho kerdo
pazo peyên ki werdo
Xuske de herre têvdo
Kosaviyê bini tani bido
kar u gure hover do*

*Hard u asmên koto ve tewte,
çina cirê tavate
Birenê qisawet u jivate
tenge de ti birese
wayirê na homete*

(24.02.2022)

SOME

*Qılafeto, şifeto
têrmas nat u boto;
ne ma het de
ne ki mara doto*

*Sare, mezgo bêaqıl
lesa thole, khavkhole
hope de jê qanqole!*

*Nana'ro ho ver ke şerê
Lingi kunê 'ra têpey
raye cêlğiya
hewes hezn de helejiya
Rast u çewt olojiya*

*Some,
têdima, têververo
jümini ra xeleşime;
fêl u emelê hora nêxeleşime...*

(29.03.2022)

EDESSA

*Ezo dama, bêguma
koti'ra bızono na duvara;
Qar u qotik kerdo cema
phoşt sana ve
ristima xism u xizana*

*Rijiyo ser quliko bêçıla
Bêxevera Sippêlayê sodiri ra
ama sari ser xafila bêçêvera
Haq u neqe têmit u sencita
pê qenterê xinziri ra*

*Azo peyêni ki, veto berdo binê perri ra
maqam niyê tî vana lekaniyê,
kas benê lingu ra
ondêra Edessa birijiyo bingê ra!
Serd u puko, ciğera harra
Cênika, mowa bêzarr u bêzona bêsitara*

(24.03.2022)

ESTO VE TÊVER

*Esto ve têver,
phoşt de hengaji
bîn de hezaji
vizêna ro seradi;
çira ho çarno ve geris u qeraji!..*

(16.02.2022)

QILAWUN

*Qılawun ra dūrri fiye philingi;
piske de dariyo we
puxurê sıloni...*

(22.06.2021)

BETO, POSTIK PÊ MI GURETO!

Lazek biyo vêsan, mowa hora dijdiya koto ve dunike. Mowa ho tenê thamakara, çimeşiyên kena! Wasto ke horê dunike de postik ra tenê thoraq vezo, pizê ho mird kero. Gunê lerze bikero. Xafilde veng hesneno, dest u payê ho olojinê jûmini ro, hurênda avrêna fêkê postik de, şualênda ho fêkê postik ra giredano! Waxto ke ra-wurzo postik pa kasbeno; Zirçêno, veng dano vano; "BETO, BETO POSTIK PÊ MI GURETOOO!"

Dijdeniya virene, feqiriye u vêsaniye ra viya, onca ki tey arr u edev, serm biyo. Nika binateweri, bînatu qilotnenê ro, eve deyi-neyi ho goynenê. Çi hêf ke, kamo ke leto jêdê erzeno ve çêsikê ho, bezîrgano eve tîvaro...

*Beto, Beto kami nunê ma tîrto
Beto, Beto kami malê ma dîdo
Beto, Beto runê ma ki roto
Beto, Beto thoraq postik terkito*

*Beto, Beto no çi kurato
Beto, Beto nakê ninu kami qîrfîto
Beto, Beto ninu sitê here lito
Çerme serde kerdo, gost werdo, astik koto...*

(24.12.2021)

PAYİZ

*Tania zerriabela ho
biseveknime;
payiz, honik u ģayiso
ge-ge, khêlacêr u berviso
amro têrmas jê geriso...*

(24.09.2021)

QEPISÊ ZERÎ

*Têrapise bîpise
qepisê zere hode ronise
Poşti ra quncê raya tewse, qesa çêwte
Zerriabele gureto kerse!*

*Zurr u poli, husk u holi
qesê kali, kefê sere goli
Oğatê şiyi torê movali
eye na bar, xoriye çholi*

*Destê morki,
viroşîna ro sincîki
meleşînê pîro khêrrîki
hedeke pîloşîya ro hêlaneki
Kerda bavokê puki...*

(20.08.2022)

GOLÊ ÇETU

*Golê çetu,
lqrarê çimê rast u çhepi
gorna hewl u pêti
 mosimê paki
Dirvêtu pisena eve qeyreti
qend u bend kerda mixeneti*

*mezg de heresa',
fek de qesa
sas u lekasa qirse ke bilewiyo
 tora tım asa!*

*Çimunê ho weke;
to pêş de kenê xelefe,
 axsata 'bêzoke u banoke'
 duvara u deke!..*

(22.08.2022)

GEME

*Pençê ho, çıqa xori u aǵme benê bivê;
rozê, geme dara qerte ho çim ra vezena!*

(08.06.2023)

XAFLE

xort u ğezali, bêtezeli
amro khulilik
çıra bivo mezeli
xanê şeni, adır u kili
vêsê qezeliyê biyê ve puli

Ez heyranê bezna semte
çıra cirê xırave vate
xafle çêver de vete
zırçayis u jivate
mowa korre bêtavate

Zerriabele,
jê adirê sewe
rezefîna tede
biya khirr u khêwe
royê dakhîle hode bere
çîna cirê hedele..

(16.09.2022)

TÊDUST VO QISAWET

Phoşt sana ve zime
dî çimeyê bonê dewe
xorti çim verdo ve
vilika dewe,
çim nêkuno hewnê sewe

Çêneke çêrexina
dormê boni ra,
perpeşina binê lewu ra
çhi wazena bêkes u seyi ra!
Qefelino naz ra,
texelino sewda reze ra

Zerriabele de ke
hewes nêmezet;
podar danê ve piro
fızili bilasevet
Gunê. têdust vo qisawet
Haskerdene de çina tomet
Xêrê vazo Haqê homet

(03.09.2022)

QILANCIKE

*Qılancıka qışte-qışte
Amê merxi sero nişte
Dermanê cêncêni hora beste
Xevera xêre bivo raste
Xevera şerre koyi taste*

*Çimê to jê durdi,
Qıştnena hurdi-hurdi
Tode deyrayê fêl u fêndi
Qurçi kena verg u kutki
Vera tîrena werdi!*

*Qılancıka zeğele
Çina torê hedeke
Kena ve zele-mele
Bena boka dele!
(Nakarat)*

(06.05.2021)

DESMALA M'

*Desmala m' çinçinika
Halêtia xort u veyvika
Neqesna penezik ra
Hewesê gilê qılıka*

*Desmala m' sur u beleka
Vaydana jê khêleka
Reqis de pukeleka
Hewese gilê qılıka*

*Desmala m' hewz u kêska
Zerriabele ra besna
Ro u rowal rê esqa
Hewesê gilê qılıka*

(03.11.2022)

GAMİ PHÊL DE

Bazgurê cı biyo
boyna ruçikneno
lilika çimi lêl de,
gami phêl de

ezo amo to çêverde
bara mı kami berde
hengura helejiaye
mirê verde

Uwa zelale,
binê zendi de rêç u rawa,
perr u pawa
çeng u lengi rê

Nêmano vilêçewt,
tari u tenge de

Qonaxçê xane
sırr u kerameti
çêlê onti, cem gureti
cêraveti rêçê rez u xılti
Tım kena ra çêverê kiliti

(18.10.2022)

TAYÊ QUL

*Tayê qul, hora murro;
eve qal u qirro
 çhorin u torrino
 jê qila cirro,
Tivanê minê qatiro,
velg de teftiro
 qesa de xelefe,
tim cirê karol..*

(13.10.2022)

DENİSKAR

*Sare nanu'ro balişna,
gosde gıme-gıma;
deniskarê qılanchıke
reqeşına mıloçhıke
şiphık dım tadano,
dimoçhık de qırnıko...*

(27.10.2022)

BIRISNE

*Eve zerrewes birisne;
ro-rasne, ra-rasne,
ero ho doşine
Saredez, ra-sewesne*

(09.09.2022)

XEVERA XÊRE

*Sewe şiya sewe serde
çimê mî raw u welağu de perre
zerriabele sojia surre
Xızır tora xevera xêre*

*Seppeliyo hewne sewe
ri çarnenu asmêno khêwe
berêqina Asma newe
Duzgîn tora xevere xêre*

*Ciğera hare buri verde
gam têzıka bêê hawar de
mîrod keşî çim'de meverde
Jiar u diar xevera xêre*

(24.11.2022)

İZRAV

*Qomi cianda sari werdi
İzravê mixeneti bêzar u bêzon verdi
Nas u dosti kulvê destî;
 zerê jûmini taştî
koti mendi zerrehaştî
singir kerdî phoştê raştî*

*Eve destê xîsm u xîsmetkari
tayê, cênc u vilikê welatî jivane ra vetî:
ağû, cîrê kerd ve sarvetî
adîr verda ve warê mîletî*

*Cêlğiyê lengerê pirdî;
sîmarê mergî, marê cêrdî
 der u cîran zerreserdî
tî vana, mezg ra meley çêrdî
kam xîrave ra xêr u ber dî..*

(31.10.2022)

RAWURZE

*De rawurze
çıra viroşiya ve hard
dest ve dês erze
wustîne pêbijê
resen'ro piloşiye
ho avorde bionce*

*Çıla ke şiya we,
idara eracı fiye
hona ke çhik paro
qisku pane we nêşiyo adır
Rabijiye xaği
ro nêmano bêtani*

*Çi kuna'ra ho ver
miraz ke puç vi;
mir nino'ra, soja bêdû
nuni vêsnena qezelnena
bono bêsıraq, dêso xaxud
rew vo, herey vo gînenî pîro
cadino çêver doym'ra*

*Têli ke şî ve bêçıkha isonî ra,
axırî tenê zonn dano
sli u sepeliye bîvoro kî;
do-dima beno paka
dez u lez,
gunê ravêro na qerez...*

(03.12.2022)

XINCİK

*Hêrs u xincık,
zerriabele de sincık...*

(30.09.2022)

ALA VINDE

*Ewro meste,
pizê ra este
kuya têduste
keyi bena ve raste
cani rê qeste
kardi dora ve astê*

*Nata dêm de, bota dêm de
hal seveno ala vînde
çolê kînenî ho bîn de
Sola bîvo boka qînde*

*Eve na fênde,
zere pîreno teng de
to kenê qepîs u cênde
bena çêwtê
khamora qolinde...*

(29.01.2023)

ÇI TAWO

Hode nêvet,
hêvetu ver, ser şuax kerd
bın kağ kerd;

Cirê pirdi sanay ve pê
sera şî bover,
qilêr u qertisê ho caverda naver

Çi tawo,
vezena'ro ho dest;
cilo şîa do ve pîra
dorme pê cağê çarno
eve qaxmuga çewte payrawo...

(02.02.2023)

XAFILA BÊÇÊVER

*Xafila bêçêver'
Felek koto'ra ver
Qevdu nano pêser
Mizê sarê neçar'
Endi nino wusar*

*Gavare birna simsar
Kemer u kuç rijiyo ser
Veng pîloşîyo'ro ver
Kes nêreseno hewar
Uzağkorr nêkeno seder*

*Çutır bêro 'ra ho ser
Çhoki ninê 'ra ver
Cigêr nino peyser
Mendo ax u zarr
Sero ca-dano çêver*

(27.02.2023)

DINA RÊ BAR

*Dina rê bar,
Kerdo ve tîmar,
biyo ve harr
nêkeno arr,
fek de gîmar...*

(23.02.2023)

HARD LERZO

*Hard lerzo qılaşıyo
Merg suku de roşıyo;
tedê şin u şiwano
Dina ke bivêso;
zêlê mixeneti tedê çino*

*Desta sodiri yo
Têrmaz hewn çı şireno
Ro xağu ra oncêno
Dest u payi hencnêno
Felek fitıkha ho cineno
Qor ve qorr derze keno*

*Oncia cırmo khano;
destur xısm u xızani ra amo
Vato, şıp cı sano
Ca ve ca bêçhikê pano
Neçaru bêgorn têverver sano*

*Na cüyın avêra çarno
Haqê homete cıra perrno
Kamo ke dirğeni rê dırr nêdano;
çerx bezirgani rê ca-verdano*

(02.03.2023)

BAWO QEDA

*Bawo qeda
ala sarê ho weda
Ciğera m' xerjiya
hejira tejiya;
nika permeliya,
cuav'ra mı nêdana
Lêlika çimê mı de-verda*

*Bawo qeda,
ezo to berjên de
Destê mı ra-meverde
amro khuliliko to verde
mîrod u cod to virare de
merdene mirê ca-verde*

*No sene fêndo;
kami, kami rê ciando
Mîlaket, ho ver thon do
ğezev ho dest'ra pêda kerdo
Qom u qevîl
alange de verdo...*

(15.03.2023)

İSON GUNÊ

*İson gunê,
ge-ge kılıkhê herme ho sera niado;
ala na amro têmas ra,
çiqashi herevna u cerevna...*

(24.03.2023)

SAR

*Sar fejr ra wusto ra,
Sippêlayê sodiri ra
bara ho wasta;
adîr kerdo we,
dû, lozine ro şîyo resto riyê asmêni!*

*Bara marê sayê ke zowto bêbinato;
qulê ma, sa, sa rê tîm pêto...*

(27.01.2023)

DEMENIZE

*Demenize jê sırşia phize
eve reqis ramena gerise,
ağme kena pê mirdose!*

*Mêras hora pişto
Serê boni de ra-fişto;
qom u qevil cıra,
tenê hetê ho ser tavişto...*

(23.04.2023)

HEWES SERDEÇIYO

*Ri qermeçiyo,
weke ve wekê neqeşiyo
hewes tede serdeçiyo,
zerzelê ğeyal u perşi
çimu de hêrşi*

*Gerre canî meke;
ro tede seweşino
kuno ve çirrike
philosneno'ro dirike!*

*Zofê tenu ho goyna;
amir vêrd ra şî,
honde ke eve perr u paya, roza rında
Aqıl ke barekerd sarê ra,
alange de menda..*

(04.02.2023)

HATA KÊYI

*Kamiya hora bêxever
Ho soyno ve to çêver
namê to sera biyê çhêrr
Xelege ra keşi nêdiyo xêr*

*Pusîla xîravîna thok u bar
Pustîrme no'ro ve quli ser
khêrik guretê biyê khêrr
hata keyi çarnenê cûynê sar'!*

*Îsono bêferaset,
ho-horê luk u pêt
mordêm dest de
kuno ve şaset;
mîlaket pasqul
piro do fîraqet.*

(24.04.2023)

AMÊNO KHAN

*Amêno khan;
qıdıxo pak de risk,
rıçık u sano!
Xonçhıka xızani de,
qar u qotik thılpê tufano...*

(25.04.2023)

XIRAVÊN U RINDÊNI

Xiravîn u rindêni
aqıl-kêmaqıl mir u mirazê
inson de hasıl beno
fam u izan, vîjdan
ra- resnayene de
binge cêno

Çhi hêf ke tayê,
bêbare mendê;
qas ve aqıt u hemgên
qıdıx de beno ve ağu
çhorra u qotık
bara mirê murdar vo
bêçhikê panayene

Lawo sur u sıpe
ho vilê erzê ki, paka ho çina
Afsarê oston tım,
aspori dest dero
kamij het ser ke ont
hên sono...

(21.05.2023)

GE-GE

*Ge-ge ano binê goşi'ra;
vano, rone baro gıran
ho doşi ra!
Gındır bena tırır u kaşi ra...*

(29.03.2023)

BÊRÊ ŞİME

*Bêrê şime yaz-ı yavani
Ra-kerime raw u gavani
Movet, eve gori heyrani
Ra-oroşiyê der u cirani*

*Bêrê şimê merg u xozani
Zerrewes ra eve jû canî
Hewes, ro de jên keno tani
Rasneno ra, gul u reyxani*

*Bêrê şime bereq u zerqî
Tede çerexê thêyr u thurî
Bawesê esqê gul u bîlbîlî
Halêta amrê rind u hewlî*

(26.05.2023)

HETÊ MINO ÇHEP

Çi tawo, kemere ozna ro o çêver
linga ho cira ontâ
çi waxt ke a welağê dust amê,
sotraq vêrdune ra

Ewro sijina vay kote ra hetê mino çhep
des u di serri ra avê vi,
zerriabele ho soyneno'ro lingu,
to heti ser pernêne

piro nêgina;
xapê ke fişte'ra ve gape
Vano, haw u heylo
Rame ra ke tersena,
roza hewraye de
çira kuna'ra raye!

Jêde ra senik, senik ra hevîk
hevîk ra, viçhîkê bîwaze..

(17.06.2023)

BÊVENG

*Bêveng,
hên kuzîkê boni de,
kilitê zonê ho dayvi ra
kami dest; hawurê cî nêvi
Hêştîru kî nêşutêne
lêlê çîmu*

*Kamji guçhîk de pêbijeri;
hêkatê khan u newî têkote
Newe,
gunê khani giranê ho'ro onco'ke,
sey memano*

*Lone ke kote cî,
weke ve weke ra-çînê ke;
ver cî mekuyo...*

(22.07.2023)

KILA SARI

*Eve gayê çharebeşi qayil nêbena;
pêgureto dimê gayê qerşi
hesarê ho ve,
çitmu erzeno roza hêşti!*

*Royê isoni ke thonê hora vejiya,
endi teverrawo;
persê ho keno
kila sari ra...*

(29.04.2023)

PHOŞTA RASTE

*Phoşta raste,
zerrehaste
jê roza roşte,
zerrey virastê...*

(15.06.2023)

JÊ GURNIGE

*Hên fireqet, jê gurnige,
piştîk ra zemeqiyayene san niyo;
tenê pa dilqe bena*

*Kam pê destê sist u visoniki cêno!
Îson, gunê eve ho dest virazo
halêne zerriabele
eve xemel, pêsanso temelê ameli*

*Ro ke herediya,
beno biyaxki
ho pêse cêno,
jê mêse, pêtaga ho caverdano
Endi kengerê verê vayiyo...*

(25.08.2023)

XENEGOK BİYUNE

Gilê zonê mîra
Çekuy darde bi,
jê pêçhokê
pîloşiyay vê jûmini ro
xenegok biyune

De bêê, şenê ho rake
mî sero cağ ke
Tî ke şiya-nêşiya
zerriabela mîde daşîye çêrexina
Phezênê lîngunê to pinê khêrikê mî

Şiya mîna sıkute;
doz ke endî şemîga
arazê bêkîlîte
Dês'ro oroznê nîrê u hengajî
nêqezeliyo nunê serê sojî.

(28.08.2023)

**AREZEKERDENA ÇÊKUYUNÊ KE KILAMU DE AMÊ
NUSTENE:**

**DİZELERDE KULLANILAN ÇOK BİLİNMEYEN
SÖZCÜKLER**

1. **Adirê sewe:** Havale (yüksek ateşten havale geçirmek)
2. **Amên:** Süt mayası (yoğurt, peynir yapmak için)
3. **Arazê kerdene:** Açıklığa kavuşturmak / anlaşılır hale getirmek / netleştirmek
4. **Avranc:** Tuluğun ağzını bağlamak için kullanılan ip
5. **Bawes / baweşiyene:** Başı dönmek / büyülenmek (görkemli bir şey karşısında şaşımak)
6. **Bazgur / bazgurê cı biyayene:** Keçinin ön ayaklarını ağaca tırmanarak beslenmesi durumu
7. **Bêbinat:** İflah olmama durumu
8. **Bınpirtık:** arta kalan kırıntı
9. **Bireney:** Doğum sancısı
10. **Bızangî:** Kirpikler (çoğul olarak söylenir)
11. **Biyaxki:** Yabancı
12. **Cağê:** Çit
13. **Cêlg / cêlgiyene:** Çatlak / çatlamak
14. **Cema kerdene:** Üst üste istiflemek
15. **Cerev / cerevnayene:** Tecrübe etmek, deneyimlemek
16. **Cilo şia do ve pıra:** Yasta olma hali / karalar bağlama (deyim)

17. **Çhêr:** Yiğit
18. **Çhirr:** Çetin / sert (kırılıp ayıklanması zor ağaç.
Örn,ceviz ağacı)
19. **Dêniskar:** Nişan töreni
20. **Destê morki:** El yordamıyla
21. **Dîmoçik:** Kuyruk sokumu
22. **Dırğeni:** Gözdarlık
23. **Durdi:** Dürbün
24. **Edessa:** Urfa nın eski adı
25. **Gaxmuge:** Payanda / Eli böğründe
26. **Gerre:** Şikayet etmek
27. **Goji kerdene:** İlk ağız / kolostrum (gebelik
sunucunda süt bezlerinden salgılanan süttten
farklı, besin değeri daha yüksek saydam sıvı)
28. **Gorn:** Defin işlemi (Gorn u kefen)
29. **Guçık:** Köşe / kenar / çıktı / kıyı
30. **Gurnige:** Pıtrak
31. **Haleta:** Hediye
32. **Hejir:** İncir
33. **Herev / herevnayene:** Berbat etmek
34. **Hêrs:** Öfke / aşırı kızgınlık
35. **Hêvetu ver:** Çıkmazda olma halı / nasıl
davranacağını bilememe
36. **Hewl:** Değerli / kıymetli
37. **Hezaj:** Batakılık
38. **Îzrav:** Eziyet / ızdırap
39. **Kesk:** Koyu yeşil
40. **Khamor(e):** 1. Cüsseli kuvetli kişi, 2. Kaslı boyun
kısmı (hayvan içinde kullanılır)
41. **Khan:** Eski

42. **Khavkol:** Eğri büğrü / süklüm püklüm
43. **Khêlacêr:** Ağlamaklı olmak, kederlenmek
44. **Khêrkeşiyê we:** Ekşimiş ayran / yoğurdun kabarmış hali
45. **Khulîlik:** Tertemiz
46. **Kosave / kosavê binê adiri:** uzun süre sönmiyen sert kütük.(sönmemiş kütüğü, ateş külü ile üstü örtülerek diğer güne saklanır)
47. **Kuzik:** Kuytu yer (girinti)
48. **Lawo sur u sipe ho vîlê estene:** Günah çıkarmak, temize çıkmak anlamında (deyim)
49. **Lenger / lengerê pirdi:** Köprü ayakları / kiriş
50. **Manîke:** Kösele
51. **Mizgele:** Muğlak / anlaşılmaz / çapraşık
52. **Movet:** Sohbet
53. **Murr:** Kıskaç / çekemeyen
54. **Oloz:** 1.Dolaşık, 2. Çelişki (**olojiyene tiro:** Dolaşıklık (ip,saç vb.)
55. **Perç u phangel:** Zehirlenmeden kaynaklı vücudun şişmesi
56. **Permeliyene -ro:** Solmak
57. **Perpeşiyene:** Gülümseme, heyecanlanma
58. **Pêse guretene:** Bir yere, ya da gruba ait hissetmeme durumu
59. **Phêl:** Dalga
60. **Phêzn:** Gizemli ses / ne olduğu anlaşılmıyan ses
61. **Philing:** Ateş közü (en küçük parçacık)
62. **Pisti kerdene:** Uykuda sayıklama
63. **Phitık:** Bebek
64. **Pird:** Köprü

65. **Pısıke:** Akciğer
66. **Pızırnayene:** Isırgan otu sızısı, aşırı soğuktan titreme durumu
67. **Podar pırodayene:** Bilerek, isterek engellemek
68. **Pukeleke:** Fırtına
69. **Pusırige:** Yağda kavrulmuş ekmek kırıntısı, yada un. (özel günlerde közün üstüne ölümler hayrına serpiştirilen un)
70. **Qermeçiyene:** Kırışmak / büzüşmek
71. **Qezeliyene:** Yanıp kömürleşmek
72. **Qılıke:** Serçe parmağı
73. **Qırnık:** Kene
74. **Qısawete:** Endişe / kaygı / tasa
75. **Qind:** Ucu sivri çubuk vb.
76. **Qor ve qor:** Ardı sıra / peşpeşe / kısım, kısım halinde
77. **Qunc:** Kambur
78. **Rêsen / Rese:** Örken / Urgan
79. **Rêwuke:** Tuluk
80. **Sepeliyene:** Dengesini yitirmek. Allak bullak / altüst olma durumu (ruhsal anlamda)
81. **Seweşiyene:** Savrulmak
82. **Sinci:** Peynir / çökelek altı suyu
83. **Sıncık:** Çalı (dikenli / böğürtlen / ahududu)
84. **Sipêlayê sodiri:** Sabahın / şafağın sahibi
85. **Sıraq:** Damak / tavan
86. **Şinît:** Arı recinesi, propolis,
87. **Sorkın:** Limli ekşi, kokulu bulanık su
88. **Sotrağ:** Teğet geçmek
89. **Şêmıge/şêmuge:** Eşik / kapı eşiği

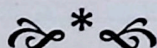
90. **Şipık:** Eşek sıpası
91. **Şinewar:** Mazgirt ilçesi eski adı ve dağın ismi
92. **Şüalêndi:** Uçkurluk / uçkur bağı
93. **Taw:** Zaman dilimi / Çı tawo: Nicedir, hayli zamandır
94. **Teverra:** Avare / başıboş gezinen
95. **Têzik:** Hızlı / çabuk / atik / amade
96. **Tivar:** İtimat / güven
97. **Ver cı kotene:** Sökülme (dikiş, örgü vb. için)
98. **Vilence:** Sakız / çiklet
99. **Weke:** İlmek (weke ve weke: İlmek, ilmek)
100. **Wustne:** Sütun / direk
101. **Xafile:** Felaket
102. **Xape ke fişte'ra ve gape:** Menfaati sona erince savuşmak (deyim)
103. **Xaxud:** Gevşek / eğriti (yapı vs.)
104. **Xelefe:** Hile / dolap
105. **Xenegok:** Boğulur gibi olmak
106. **Xilt:** İmitasyon / sahte / sade olmayan, karışık
107. **Xıncık:** Kin
108. **Xınckın:** kinci
109. **Xırıke:** Agoni süresi / can çekişme
110. **Xonçike:** Yer sofrası / Honça (Alevi itikatında, kirvelik, musahiplik honça etrafında oturarak ikrar verilir)
111. **Zardaniye:** Zehir-zemberek (zehirli ot)
112. **Zeğel:** Avare / aylak.

TEYESTEY

EVE ZERREWES BIRISNE.....	4
ÇERME VURİYO.....	5
XIZIR.....	6
DIRVÊTİ.....	7
RO MEYMANO.....	9
AŞÊ RA HELİYA.....	10
MACİR.....	13
KOYÊ ŞİNEWAR.....	14
TIVAR.....	15
GULA M'.....	16
BELEZER.....	17
CİANDA.....	18
MOVET.....	19
MALIM.....	20
GOS NANU'RO SER.....	21
ZONÊ MA.....	22
PIRENO NEWÊ.....	23
SOME.....	24
EDESSA.....	25
ESTO VE TÊVER.....	26
QILAWUN.....	27

BETO, POSTIK PÊ MI GURETO!.....	28
PAYİZ.....	29
QEPISÊ ZERİ.....	30
GOLÊ ÇETU.....	31
XAFİLE.....	32
TÊDUST VO QISAWET.....	34
QILANCIKE.....	35
DESMALA M'.....	36
GAMİ PHÊL DE.....	37
TAYÊ QUL.....	38
DENİSKAR.....	39
BIRISNE.....	40
XEVERA XÊRE.....	41
İZRAV.....	42
RAWURZE.....	43
ALA VINDE.....	45
ÇI TAWO.....	46
XAFİLA BÊÇÊVER.....	47
XINCIK.....	44
DÎNA RÊ BAR.....	48
HARD LERZO.....	49
BAWO QEDA.....	50
İSON GUNÊ.....	51
GE-GE.....	58

AMÊNÔ KHAN.....	56
SAR.....	52
DEMENIZE.....	53
GEME.....	32
HEWES SERDEÇİYO.....	54
HATA KÊYİ.....	55
XIRAVÊN U RINDÊNİ.....	57
BÊRÊ ŞİME.....	59
HETÊ MINO ÇHEP.....	60
BİZANGU SERO MORKERİ.....	61
BÊVENG.....	62
KILA SARİ.....	63
PHOŞTA RASTE.....	64
JÊ GURNIGE.....	65
XENEGOK BİYUNE.....	66
AREZEKERDENA ÇÊKUYUNÊ KE KILAMU DE AMÊ NUSTENE:	67

Qemera Bariye

Ez; serra 1962'i de Verozê Dewresu de amune dina. Verozê Dewresu girêdayê Paxi [Kocakoç] yo.

Howt serri ra dima, barkerd şime Mamekiye. Mektevo viren, mektevo werten u lise Mamekiye de wende. Hata 1988 weşiya ho Mamekiye de ramite. Ceng u corrê Mamekiye ra, mî ki bara ho gurete. Serra 1988'i nat, weşiya ho Danimarka de ramenu. Danimarka de zewejune, dî domonê mî estê; jû çêneke [Delâl] u lazêk [Dara].

Kitavê mî "Uza Mendi" ra dima no kitavê minê 2.ino. Kitavê mî "Uza Mendi! ra tayê kılami, Helm, Khalêm, Beqe u Ware hetê şinatkaru ra eve aranje u muzik amey vatene.

Tırki, Danca u Kırmançki/Zazaki zonen hama, Kırmançki zonê royê mino, dey de nusnenu.

Zonê tırki u danki de berfekên kenune.

Kitavê Hawar Tornêcengi "Qesê Pilunê Dêrsim u Vatey" de çarnayisê tırki de phoşt dê ve ci. Remzi Aydın, kitavê [hêkate] ke ritüyele u itiqatê Aleviyen sero eve tırki nusnay vi; Yinu ra, "Xızır u Xeylas, Hawtemal, Eli u Qıracêre, Çêna Kolidari, Eli u Misayiv Kırmançki çarnayene de phoşti dê ve ci. Honde ke ro binê qirtıkha mî dero, wazon zon u zagonê Dêsim'i sero bileweti...